

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ “ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ”

Навчання діям у надзвичайних ситуаціях (далі – НС) студентів вищих навчальних закладів за освітнім ступенем магістра здійснюється за навчальною дисципліною “Цивільний захист” (далі – ЦЗ) [1] відповідно до орієнтовної навчальної програми [2]. Впровадження інноваційних технологій навчання є важливою умовою підвищення рівня викладання дисципліни.

Інноваційне навчання – діяльність, яка ґрунтується на розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Інновації в технології навчання (оновлення методик викладання та взаємодії у навчальному процесі) залежно від сфери їх застосування є однією з груп інновацій в освіті поряд з інноваціями у змісті освіти (оновлення змісту навчальних програм, підручників, посібників тощо), в організації педагогічного процесу (оновлення форм і засобів здійснення навчального процесу), в управлінні освітою (оновлення структури, організації і керівництва освітніми закладами), в освітній екології [3].

Загальновизнаної класифікації інноваційних технологій навчання немає. За типом організації та управління пізнавальною діяльністю розрізняють такі технології навчання: 1) структурно-логічні; 2) інтеграційні; 3) ігрові; 4) комп’ютерні; 5) діалогові; 6) тренінгові [3]. На думку інших авторів, інноваційні технології можна поділити на види: 1) особистісно орієнтовані; 2) нові інформаційні; 3) модульно-рейтингові; 4) розвитку творчості; 5) ігрові; 6) діалогові; 7) проектні; 8) цілепокладання та життєтворчості; 9) тренінгові [4]. Виділяють і групові, інтерактивні, мультимедійні, мережеві технології навчання.

В орієнтовній навчальній програмі дисципліни містяться рекомендації щодо використання проблемних, методологічних, лекцій-брифінгів, інтерактивних лекцій, моделювання, кейс-методу, створення інтерактивного середовища тощо [2]. Визначення доцільних для впровадження при викладанні дисципліни “Цивільний захист” технологій навчання є змістом даної роботи.

Групова технологія навчання передбачає спілкування в групах, які складаються з двох і більше студентів, що сприяє активнішому засвоєнню інформації. *Технологія інтерактивного навчання*, яка передбачає активну взаємодію студентів з викладачем, включаючи ігрову технологію (ділові, рольові, комп’ютерні ігри тощо). Ці технології можуть бути застосовані при вивченні питань: 1) соціальні наслідки НС; 2) характерні НС в галузі професійної діяльності; 3) Женевські конвенції та Додаткові протоколи до них; 4) права та обов’язки громадян у сфері ЦЗ; 5) оповіщення та інформування про загрозу або виникнення НС; 6) засоби колективного та індивідуального захисту; 7) профілактика радіаційних уражень; 8) оцінка стійкості об’єктів до НС та розробка заходів щодо її підвищення; 9) діяльність об’єктового формування ЦЗ; 10) оцінка обстановки у разі виникнення НС природного та

техногенного характеру; 11) робота з приладами радіаційної й хімічної розвідки, дозиметричного контролю; 12) вивчення засобів пожежогасіння та пожежної сигналізації; 13) перша допомога постраждалим тощо.

З *мультимедійних технологій* доцільно застосовувати аудіовізуальні курси, електронні підручники, презентації. Під час останніх доцільно демонструвати схеми: 1) причини виникнення і класифікація НС; 2) характеристика НС природного, техногенного, соціального та воєнного характеру; 3) характеристика зон зараження радіоактивними та хімічними речовинами; 4) вплив застосування сучасної зброї на об'єкти господарювання, інфраструктуру і працівників; 5) об'єкти підвищеної небезпеки; 6) стан ЦЗ в Україні; 7) органи управління у сфері ЦЗ; 8) основні національні законодавчі та нормативні акти з ЦЗ; 9) галузеві документи з питань ЦЗ; 10) міжнародне право з питань захисту людей; 11) структура єдиної державної системи ЦЗ України; 12) системи моніторингу і прогнозування НС; 13) радіаційний і хімічний захист населення і територій; 14) способи і засоби захисту населення під час НС; 15) захисні споруди ЦЗ, організація укриття населення в них; 16) організація ЦЗ на підприємстві; 17) організація дозиметричного й хімічного контролю на об'єкті; 18) заходи щодо запобігання НС; 19) організація евакуаційних заходів у разі виникнення НС; 20) організація тимчасового проживання та забезпечення харчуванням і предметами першої необхідності постраждалих; 21) система управління пожежною безпекою; 22) забезпечення пожежної безпеки на підприємствах галузі; 23) наслідки впливу НС на підприємствах галузі; 24) організація рятувальних та аварійних робіт на підприємствах галузі тощо.

Застосування *комп'ютерних технологій* рекомендується для самостійної роботи з електронним навчально-методичним комплексом дисципліни, електронними базами даних з матеріалу дисципліни.

Висновки. Для підвищення рівня викладання дисципліни “Цивільний захист” доцільне застосування технологій навчання: групової, інтерактивного навчання, мультимедійних, комп'ютерних.

Цитована література

1. Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях : постанова КМ України від 26 червня 2013 року № 444. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/444-2013-п>. – Назва з екрана.

2. Орієнтовна навчальна програма дисципліни “Цивільний захист”. Для вищих навчальних закладів для всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” / [В.М. Заплатинський, А.Ю. Цина, М.В. Домнічев та ін.]; ред. В.М. Заплатинський. – К. : Вид-во ФОП Жовтий О.О., 2016. – 23 с.

3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

4. Шапран О., Шапран В. Інноваційні технології в педагогіці та психології : їх сутність та різновиди // Вісник Інституту розвитку дитини. –

Вип. 12. – Серія: Філософія, педагогіка, психологія: зб. наук. пр. – К. : Вид-во Нац. пед. ун-ту ім. М.П. Драгоманова, 2010. – С. 147-153.